

29.34x35.73	1/4	עמוד 50	תוספת	המודיע	04/12/2020	75375500-2
ות לאומית בטכניון ד"ר ראובן גל - - בהקשר למוסד נאמ - 85300						

לעשות תואר - מה יותר פשוט מזה? בסך הכל זה פותח שערי פרנסה, מעניק הזדמנויות, מספק קידום בשוק העבודה, משדרג את המשכורת ומה לא. הרי יש מכללות חרדיות בשפע, מסלולים על טהרת הקודש, והעיקר - כולם, אבל כולם, הולכים לשם. מה יכול להיות יותר טוב מזה?! | אז ישנם רגעים שפשוט צריך לקחת שלט ענק, לעמוד בצומת המרכזי ולזעוק בקול גדול: ס-כ-נ-ה! | יש לומר את האמת הפשוטה והנוקבת: זה לא "מה יכול להיות יותר טוב מזה", אלא "האם יכול להיות יותר גרוע מזה?!". | קווים לדמותו של 'עולם האקדמיה החרדי' - שבעצם אין דבר כזה בכלל

סדרת
"כבשן האש"
פרק ראשון

| יוסף פילץ |

פתיחה:

סדרה זו שלפניכם, העוסקת בסכנת האקדמיה לכל צורותיה, גם זו הנקראת 'חרדית', פורסמה בחלקה בעבר מעל גליונות 'המודיע' ועוררה בשעתו הד ציבורי גדול. בעקבות המידע שהובא בפרקים אלה, צעירים ומבוגרים רבים שעמדו לפני התחלת לימודים במקומות אלה, אשר בשל חוסר המודעות, לא שיערו קודם לכן עד כמה הסכנה הרוחנית איומה, משכו את ידם מן הרעיון ברגע האחרון ונשמתם היתה להם לשלל.

מאז פרסום הסדרה, מים רבים זרמו בכל תחומי החיים, אבל דבר אחד לא השתנה ואולי אף התעצם, והוא: תחום האקדמיה, המנסה להדביק לעצמה את התואר 'חרדית'. מטרת העל שלה - לסדוק את חומת היהדות הבצורה, היתה ונתרה כמאז, והשליחים והמיישמים של המטרה, ממשיכים בפועלם כבתחילה, ומנסים שוב ושוב, בשיטות שונות ומתוחכמות, לצוד נפשות תמימות אל מחוזות אלה ולשרוף בתוכם את כל ערכי היהדות עליהם חונכו.

הביטויים נשמעים אולי חריפים, אבל אל נוכח המציאות בשטח, ניתן לומר כי הם עדיין מעודנים. זו שריפת נשמות על כל המשתמע. מדובר ב'העברה על דת' פשוטה כמשמעו, וכפי שמעידים כל הבאים בשערי עולם האקדמיה, כי אמונתם הטהורה לא נותרה בהם כפי שהיתה קודם לכן, מי יותר ומי פחות, ורכים וטובים מהם מצהירים בפה מלא כי לזו היו יודעים מלכתחילה להיכן הם עשויים להגיע, היו מוותרים על כל תוכניותיהם ונותרים צחים וזכים לבוראם.

בעקבות הסדרה הגיעו אל שולחן המערכת אינספור תגובות, בהן גוללו כותביהם את אשר על ליבם. סיפורים מסמרי שער על הקלקול הנורא השורר במחוזות אלה, ועוד מכלול היבטים שראוי להביאם אל דעת הציבור.

לבקשת רבים, בהם גם אנשי חינוך מפורסמים, אנו מביאים בזה שוב את עיקרי הסדרה, עם תוספות נופך אקטואליות בהתאם להתפתחויות, וכן נפרסם בהמשך מסיפוריהם של אלה שהציצו ונפגעו, אשר ניאותו לשתף אותנו במה שחוו על עצמם ועל בשרם, ובאופן בו השפיעו לימודיהם האקדמאיים ה'חרדיים' על אישיותם, משפחתם ואורחות חייהם.

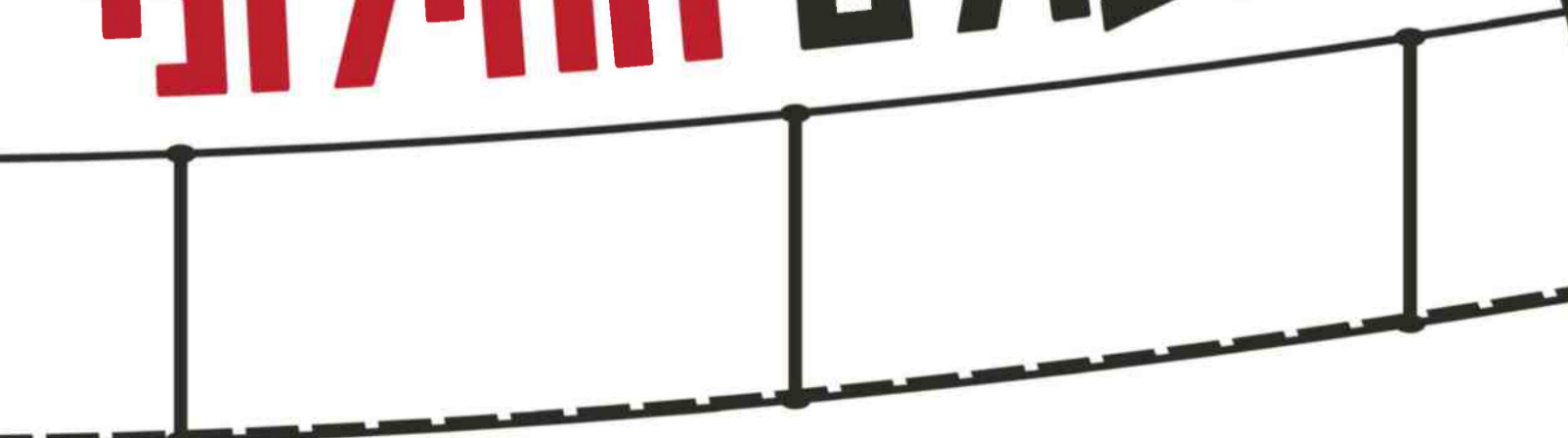
כמו כן, המעוניינים לשתף את ציבור הקוראים בחוויות אישיות, סיפורים, עדויות ותובנות הקשורים לעולם האקדמיה החרדי והמסתעף, מוזמנים לפנות אלינו במספר פקס: 1533800091, או בדוא"ל: ck546417@gmail.com, באופן קריא וברור ונשתדל לפרסמם בפרקים הבאים.

לוחם מלחמות ה' במשכילים ובפגעים, היה הגאון הנצי"ב מוולוז'ין זי"ע. פעם נכח באסיפה שנערכה בעיר וילנא בה השתתפו אחדים מראשי המשכילים. באותה תקופה הלך לעולמו אחד מחבריהם המפורסמים, וברצונם להציק לנצי"ב ולהעמידו במצב של חוסר נעימות, פנו אליו בחלקלקות לשונם וביקשוהו לומר כמה דברי הספד אודות האיש. לפליאתם נענה הנצי"ב בחיוב ויספר להם כדברים האלה. כתו של יהודי אחד עשיר חלתה, ובהוראת הרופא נאמר לה כי עליה לאכול 'דבר אחר' לרפואה. הבת החולנית, שיראת שמים היתה, הזדעזעה למשמע הדברים ותמאן בתוקף. לא היה ברירה ורב העיר נקרא אל מיטתה, ויאמר לה כי על פי צו תורתנו הקדושה ומטעם פיקוח נפש היא מחויבת לשמוע לדברי הרופא כדי להציל את חייה.

אל העולם החילוני

תאריך

29.09x35.73	2/4	51	עמוד	תוספת	המודיע	04/12/2020	75375504-6
ות לאומית בטכניון ד"ר ראובן גל - בהקשר למוסד נאמן - 85300							

מעורב בחברה ובכלכלה הישראלית" (מתוך 'החרדים בחברה הישראלית' 2015).

"התמורה העיקרית בחברה החרדית היא בתחום הספקנות והערער על ההגמוניה המפורתית של הרבנים – גדולי הדור, המנהיגים הרוחניים – בתוך החברה החרדית על כל קבוצותיה" (ד"ר ראובן גל, 'החרדים בחברה הישראלית' 2015).

עוד מנופת הצופים של ד"ר ראובן גל: "אנחנו בתהליך... החרדים, אחרי המכונה הם הולכים ולומדים בכיתות עם מורות נשים וגם נשים צעירות לא קורה שום דבר. התהליכות פה היא המפתח" (הפורום להשכלה גבוהה, מפגש מס' 26).

"נראה כי בישראל מתפתחת בעשור האחרון תת קבוצה של מעמד ביניים חרדי, רלוונטי ומשמעותי... שלא כמו הקבוצה החרדית הקלאסית, חברי הקבוצה הזאת אינם ממרדים את עצמם מן התרבות החילונית ואינם חוששים מהתערות בישראליות העכשווית. (החוקרים חיים זיכרמן ולי כהנר, מתוך 'חרדיות מודרנית: מעמד ביניים חרדי

עשויים לחולל שינוי חברתי גדול" (מתוך חוברת 'על טהרת התואר', האוני' העברית ירושלים 2014).

"במהלך המחקר זיהינו קושי של חרדים בעלי תואר להיכנס לשוק העבודה. קושי זה בולט במיוחד אצל סטודנטים הלומדים במודל השמרני, כיון שהממשק שלהם עם אוכלוסיה חילונית הוא מינימלי. כתוצאה מכך, הכניסה לשוק העבודה, שברובו המוחלט איננו חרדי או נפרד, עשויה להיות 'הלם תרבות'... מרבית הסטודנטים החרדיים הלומדים באקדמיה הם דור ראשון לאקדמיה במשפחתם. כדי להתמודד עם קשיים אלו אנו ממליצים להכשיר את הסטודנטים החרדיים לשוק העבודה כבר בשלב הלימודים, בשיתוף פעולה עם משרד הכלכלה". (מתוך תוכנית החומש של מל"גות" (ועדה לתכנון ותקצוב של המל"ג) לאוכלוסיה החרדית לשנים תשע"ב-תשע"ו, מאת ד"ר גלעד מלאך, ד"ר לי כהנר ומר איתן רגב).

"בשנים אלה נחשף הסטודנט החרדי לעולמות תוכן הקשורים לעולם המקצועי שאותו הוא לומד ולמרצים מרקע שונה, ולפיכך בתום הלימודים הוא בשל יותר

הסכימה הנערה לקיים את דברי הרב, אך התנתה את אכילתה בכך שהחיה תישחט בסכין כשרה וכי יקיימו בה את כל הבדיקות כאילו היתה בהמה טהורה. קראו אפוא לשוחט דמתא והוא עשה כדברי החולנית, אך בעת שברך את הריאה מצא בה סירכא. אמרה לו הנערה כי לא תוכל לאכול מהבשר עד שהרב יפסוק כי הריאה כשרה. בודק הרב את הריאה ויען לשוחט: "אילולי היתה השאלה על בשר בהמה טהורה, או אז הייתי מכשירה, אבל כיצד אוכל לומר על 'דבר אחר' כי 'כשר' הינו?"...

כלפי מה הדברים אמורים? ובכן, בדורנו, דור יתום, אנשים מחפשים להם כדי פרנסתם במקומות שאין רוח חכמים נוחה מהם. אחד העיקרים שבהם, הוא עולם האקדמיה, שפתח את דלתותיו בפני הציבור החרדי, כשהוא מתיימר לספק בחסותו סידורי עבודה ופרנסה מתקדמים לכל הבאים בשעריו.

באישוהו מקום נעשה רושם מוטעה, כביכול האקדמיה קיבלה 'הכשר' כלשהו. שהצל האפל והחשדני שריחף מעליה משך שנים ארוכות, הוסר בפתע פתאום ויש הסבורים כי ניתן מלכתחילה לגשת למכללות ולעשות בהם חיל.

אבל הדברים אינם כך כלל. האקדמיה בכל תצורותיה פסולה היא בתכלית. מדובר בעולם מורכב של דעות ומושגים שאינם עולים בקנה אחד עם דעת תורה, וזאת בלשון המעטה. זהו מקום מסוכן לנפשו ולרוחו של יהודי שומר תורה ומצוות, וההליכה לשם היא רעיה בשדות זרים ומנוכרים על כל המשתמע.

היחס הראוי לאקדמיה הינו כדבר אחר על כל המשתמע, אין שום הכול בין מכללה חילונית למכללה 'חרדית', וכל גושפנקא הניתנת לה כביכול, הינה בדיוק כמו לומר על 'חזיר' כי הוא כשר. גדולי ישראל אסרו את האקדמיה בכל תצורותיה, ויש לעמוד על המשמר בתוקף ולא להתבלבל מפני הטעויות למיניהן.

בשורות הבאות נציג את פניה האמיתיות של האקדמיה, ואת ההליכה, כביכול, לקראת הציבור החרדי, תוך כדי הקצאת משאבי ענק שכמעט ואין להם את רוע. ננסה להבין מהיכן צצה לה הנדיבות הבלתי רגילה כלפינו. נצטט מפייה ומפי כתבם של בכירי העולם האקדמי, את מה שהם בדיוק זוממים לעשות לנו – למוטט את תומות ההגנה סביב כרם בית ישראל ולהפוך את החרדים לחילונים – פשוטו כמשמעו.

מה הן המטרות?

בראש ובראשונה צריך לדעת, מהי בכלל מטרתם של המושכים בחוטים, ומדוע הם מרעיפים חיבה כה מיוחדת על הציבור החרדי בכל הנוגע ללימודי אקדמיה, עם שלל הטבות בלתי פרופורציונליות. להלן מקצת ציטוטים. לא נגענו:

ד"ר גלעד מלאך, ראש התוכנית לתרדים בישראל במכון הישראלי לדמוקרטיה: "בניסת חרדים ללימודים אקדמיים היא חלק מתהליכי מודרניזציה וישראליות שנוברת החברה החרדית, תוך שמירה על מאפייניה היחודיים. במקביל לתהליכים פנים-חרדיים אלה, זיהו מעצבי מדיניות ממשלתיים את האינטרס הכלכלי-חברתי הטמון בהקמת מסגרות שישלבו את האוכלוסיה החרדית בצבא, בהכשרה מקצועית ובשוק העבודה... צעדים הדרגתיים לאורך זמן

העיר וילנא

בישראל. המכון הישראלי לדמוקרטיה, 2012). והנה עוד קמצוץ, הפעם מתשובת המדינה לבג"ץ מתוך 'חוק השוויון בנטל': "היציאה (של הציבור החרדי) מהסתגרות מוחלטת לאור השמש העזה... נעשית באופן הדרגתי. קשה לשרש עשרות שנים של הסתגרות ובלבנות... אנו מצויים בראשית התהליך הדרוש סבלנות ומכוון ליצירת תמונות של ממש בחברה החרדית, מהלך חסר תקדים בקנה מידה היסטורי".

איך הם עושים זאת?

אחרי שטעמנו על קצה המזלג ממטרותיהם הברורות

לממשק עם העולם הכללי. (ד"ר גלעד מלאך וד"ר לי כהנר, מתוך חוו"ד אודות הפרדה בלימודים אקדמיים לאוכלוסיה החרדית).

והנה מילים שנאמרו בכנס שנערך באוניברסיטת תל אביב, על ידי הגב' הוסטובסקי-ברנדס, מרצה בקריה האקדמית אונו: "כמי שעוסקת במלאכה, אני יכולה להבטיח לכם שמי שנחשף בפנים הראשונה לתבנית האלף לא יוצא כמו שהוא נכנס. הגברים וגם הנשים שלומדים לימודים אקדמיים כן מהווים סוכנים של שינוי בחברה החרדית – גם אם השינוי הוא איטי".

להלן דברים שכותב ד"ר ראובן גל, מוסד שמואל נאמן, ראש פרויקט 'שילוב חרדים': "במידה ואפיוני הציבור החרדי בעתיד לא ישתנו באופן משמעותי, מדינת ישראל צפויה להגיע בתוך כשני עשורים לרוב חרדי שיהיה עני, לא יצרני ברובו, נשען על תמיכות ממשלתיות ובלתי

28.11x34.86	3/4	52	עמוד	תוספת	המודיע	04/12/2020	75375502-4
ות לאומית בטכניון ד"ר ראובן גל - בהקשר למוסד נאמ - 85300							

האוניברסיטה העברית בירושלים

אוניברסיטת תל-אביב

האקדמיה כשער הכניסה לעולם החילוני

רבים תוהים מדוע מושקעים כל כך הרבה אנרגיות ומשאבי שיא בפתיחת האקדמיה לציבור החרדי? הרי בסופו של דבר, אם היעד הסופי הוא כלכלי, הרי אומר – השתלבות תמימה בשוק העבודה, ממתי מרעיפים עלינו כל כך הרבה רק כדי לפתח אותנו כלכלית ולהביא אותנו לחיי עושר? מי כל כך דואג לנו שם פתאום?

התשובה מסתתרת כמובן בעצם השאלה. זו פשוט אינה המטרה. אף אחד לא מחפש שנתעשר או אפילו שנתפרנס בכבוד. ממש לא. האקדמיה היא בסך הכל חלון וצוהר ישיר לעולם החילוני, דרכו ניתן לחדור אל מעמקי הנפש ולהטמיע בה מושגים חדשים, זרים וקלוקלים, כשמשם קצרה הדרך להגיע עד לתהומות של אבדון.

החוקים הנוקשים של האקדמיה, כמו גם המדע על כל זרמיו ותתי זרמיו, שוללים מכל וכל אמונה בכח עליון כלשהו רח"ל, ומתנגדים מעצם טבעם לתורה ולתפיסות היהדות. המורה או המרצה רשאי להביע בחופשיות מול שומעי לקחו כל דעה או תזה שהוא מאמין בה, ובאפשרותו להשתמש בחומר ובתכנים שהוא מעביר לתלמידיו, ככלי לעיצוב תודעתם ולחינוכם הישיר והעקיף.

להלן מספר פסקאות מדו"ח מקיף הפורש את הקשיים, האתגרים והאסטרטגיות לשילוב נרחב של חרדים באקדמיה, שחובר על ידי מוסד שמואל נאמן – המוסד שלקח כפרויקט מיוחד את שילוב החרדים באקדמיה:

"השתלבותו של הציבור החרדי בעולם האקדמי הינו תהליך חשוב, אך רגיש במיוחד. רגישותו נובעת מעצם אופיים של שני העולמות האלה – האקדמי והחרדי.

"העולם האקדמי הינו כלי משמעותי לטוציאליזציה בעולם המודרני. וכותם ואף חובתם של אנשי האקדמיה להביע את דעתם ולחנך את הסטודנטים לפי ערכיהם. 'חופש אקדמי' – הינו אחד העקרונות המקודשים ביותר של העולם הזה.

"רבים מייחסים לאקדמיה תפקיד מכריע בקביעת האידיאולוגיה ותפיסת העולם של החברה המודרנית. העולם החרדי מצידו, נוצר כהתנגדות לנסינות לקבוע מערכת ערכים אלטרנטיבית למוסר התורני. זאת הסביבה העיקרית ליחס החשדני של הציבור החרדי לאקדמיה" (בין מח"ר להיום, 2015).

הנה דברים שאמר פרופ' עודד נבות, האוניברסיטה העברית: "האקדמיה מבוססת על כפירה בתיאוריות ונסינות חזרים לנפצן, על עצמאות מחשבתית ואי קבלת סמכות, על שוויון, על הומניזם וחשיבות האדם החושב ומפרש בשכלו את העולם. אלו ערכים שבחלקם זרים לחרדים..."

והנה מישוה שכבר מנסה להתרע בפני האדם הדתי, וחושף בפניו מה בדיוק מצפה לו מעבר לשער האוניברסיטה: "עולם האקדמיה איננו טולרנטי (מתחשב) ופתוח. בניגוד למצופה, זהו עולם אגרסיבי מאוד כלפי כל

של קובעי המדיניות ואנשי המל"ג (המועצה להשכלה גבוהה), חשוב לדעת איך ובאילו אמצעים הם עושים זאת? השלב הראשון הוא הסרת החסמים. ובמילים אחרות: חידרה לעולם הסגור של הציבור החרדי ונסיון למשוך אותו אל מחוץ לחומותיו הבעורות.

לצורך כך נעשה מחקר עמוק ומקיף, שבסופו אותרו שלושה חסמים עיקריים המונעים מהציבור החרדי להשתלב באקדמיה: 1. חסם דתי – אווירת לימודים חילונית ומעורבת. 2. חסם כלכלי – העלות הגבוהה של הלימודים. 3. חסם תרבותי – לימודי האקדמיה אינם מקובלים בחברה החרדית.

כדי להתגבר על המחסום הדתי, הוקמו המסגרות החרדיות, והיינו קמפוסים נפרדים לחרדים, עם הפרדה בין גברים לנשים, אבל שלא תהיה טעות – זוהי הפרדה זמנית, שכל מטרתה היא היטמעות הדרגתית והסרת המחסום הרגשי אליו אנו מורגלים מקטנות.

להלן ציטוט מדברים שאמר ד"ר משה הלינגר, במפגש של הפורום להשכלה גבוהה שעל ידי מוסד שמואל נאמן: "אם לא נאפשר הפרדה מוגבלת מדויקת מאוד באקדמיה, גורנו את דינה של החברה החרדית להיות לא מודרנית וגורנו את דינה של מדינת ישראל להיות מדינת עולם שלישי... אם גזרים על חרדים לא להיות באוניברסיטאות, מקבעים לנצח את ההפרדה בתוך החברה החרדית... זו תהיה הפרדה למטרת ביטול ההפרדה ויצירת חברה ישראלית הרבה יותר הוגנת ומודרנית" (מפגש מס' 38).

גם מקבלי ההחלטות מצהירים על כך בריש גלי: "הצורך במסגרת נפרדת פוחת ככל שהמסודות החרדי מתקדם בלימודים. על כן יש לשקול לקיים חלק מהלימודים בשנה השלישית במסגרות רגילות" (מתוך טיוטת עקרונות המדיניות, תשע"ז-תשפ"א).

במסמך אחר של 'תוכנית החומש' מהועדה לתכנון ותקצוב של המל"ג, מופיעות השורות הבאות: "ההפרדה המגדרית הסטודנטאית במסגרות היעודות לחרדים, הינה תנאי הכרחי עבור מרבית האוכלוסיה החרדית כפי שעולה במחקר. יחד עם זאת יש להבטיח, שההפרדה מתקיימת רק במינימום הנדרש בכיתות הלימוד ובהתאם לכללים ולהנחיות שנקבעו בהנחיות מל"ג. המל"ג תאכוף החלטה, כדי להבטיח מניעת זליגת הפרדה, לרבות הטלת סנקציות".

כנגד החסם הכלכלי, הקצה המל"ג סכום דמיוני של קרוב לשני מיליארד שקלים, לפרק זמן של עשר שנים, מ-2011 ועד 2022.

"המלגות לתארים מתקדמים יעודדו את הסטודנטים החרדים להמשיך במסלול האקדמי ולהשתלב בעתיד כחברי סגל במוסדות השונים". (יו"ר ות"ת, פרופ' גב' זילברשץ, מתוך דו"ח של 'התוכנית לשילוב סטודנטים חרדים בלימודי דוקטורט ושילובם כחברי סגל במוסדות' – 1.1.2019)

ואיך מסירים את החסם התרבותי? אז הנה דברים שכתב בשעתו מי שעמד בראש הות"ת (הועדה לתכנון ותקצוב של המל"ג) פרופ' נחמיה לב ציון: "מבחינה מנישית, התבטאה הרוח החדשה במדיניות שעודדה יוזמות מתוך הקהילה, אך במקביל, הקפידה שמוסד אקדמי מוכר יפקח על הרמה האקדמית של תוכנית הלימודים.

"הפתרון האסטרטגי אשר איפשר את פריצת הדרך נמצא בשילוב הבא: המעטפת שבמסגרתה נערכים הלימודים היא חרדית ונתונה לאחריות היוזמים – היוזמים הם האחראים לגיוס תלמידים, להתאמת המוסד לאורח החיים הדתי, להשגת אישור מן הרבנים, לישקט תעשייתי בקהילה... עם זאת, התכנים אמורים להיות אקדמיים מובהקים, ולעלות בקנה אחד עם הקריטריונים הנהוגים במוסדות להשכלה גבוהה. (מתוך 'מפנה בחברה החרדית – הכשרה מקצועית ולימודים אקדמיים', של מכון פלורסהיימר למחקרי מדיניות).

מי שחושב אחרת מהזרם המרכזי. במיוחד אם דעותיו נוגעות לנושאים חברתיים או תרבותיים. לא פעם, אנשי מדע ממש רודפים את מי שדיבר נגד הדעה המקובלת... אנשי האקדמיה יודעים להיות לוחמניים ולרדת לחייו של אדם בעל דעות שונות מהם. הוא הופך נושא ללעג, בזו ושנאה תהומית" (ד"ר ראובן פיירמן).

בנקודה זו חשוב לחדד ולהדגיש, כי האקדמיה על כל תצורותיה, אינה מסכימה שיעזו ולו נגיעה קלה בחומר או בתכנים הנלמדים. אסור להשמיט או לצנזר, אסור לשנות ולהתאים, ואין שום דרך לגשר על תוכן בעייתי, גם אם מדובר בסתירה מוחלטת לעולם הערכים החרדי. הם עומדים על כך בתוקף, שחומר הלימוד יהיה זהה לזה הנלמד בכל מוסד אקדמי רגיל, ללא שינוי של פסיק, כאשר ההתנגשות עם תוכן פסול בתכלית היא בלתי נמנעת, והיא מתרחשת כמה פעמים מדי יום.

דת האקדמיה

רבים תוהים: מהו ההבדל בין לימוד מקצוע ללימודי תואר? מה יש בהם, בלימודי האקדמיה, שאין בכל לימוד אחר, עד כדי אובדן הזהות הרוחנית והגעה לעברי פי פחת? הרי גם לימודי מקצוע מועברים לעיתים על ידי אנשים הרחוקים מחיי תורה, מה אם כן מייחד את לימודי האקדמיה לרעה?

אז ראשית חשוב להקדים ולומר, כי גם ביתר לימודי המקצוע יש להישמר מכל משמר ולהיזהר מפני פגעי תוכן או כלי משחית טכנולוגיים, העלולים להזיק לנפש ולנשמה באופן בלתי הפיך. אין במאמר זה כדי להפחית חלילה מהזהירות הנדרשת בכל חיבור שהוא עם הרחוב שמתוך לעולם החרדי, כשזהו דבר המובן מאליו.

אך מה שחמור יותר בלימודי האקדמיה, זו האקדמיה עצמה, שכל כולה בעייתית ומורכבת, אך היא מסוכנת עשרת מונים דווקא בשל חזוניה החיצונית התמימה למראה, ההופכת לתמימה עוד יותר, כשהיא מקבלת פנים 'חרדיות' כביכול.

ולגופו של ענין – ההבדל העיקרי והמהותי בין לימודי האקדמיה ללימודים הרגילים, נוגע בראש ובראשונה לצורת ההתייחסות לעצם הלימודים עצמם. בעוד לימודי המקצוע הרגילים אינם נתפסים על ידי אומות העולם כדבר קדוש ונעלה, או כערך עליון, כי אם ככלי אפור ומעשי להשגת צרכים שונים, הרי שהאקדמיה לעומת זאת, נתפסת בעיני העולם הגויי כמושג נעלה ובעל ערך עליון.

וכדוגמא, הפקיד שאחראי על לימודי חשבונות השכר מטעם משרד הכלכלה במחוז גוש דן, איננו רואה בתפקידו איוושה של יחיות הירואית האפופה באידיאל או בערך כלשהו. הוא בסך הכל איש אפור, שצריך לעשות את עבודתו וללכת לביתו בסוף היום, כמו כל פקיד אחר במדינת ישראל.

לעומת זאת, המרצה באוניברסיטה, או הפקיד מהמועצה להשכלה גבוהה, רואים את תפקידם באור שונה לגמרי. הם חדרים בתחושת שליחות עצומה, כמשרתיו הנאמנים של האליל הגדול ששמו 'אקדמיה'.

האקדמיה היא בעצם סוג של 'דת חילונית' לכל דבר. באקדמיה מקפידים מאד על הכבוד והסגירה ביחס למושגי האקדמיה. אנשי הסגל הבכיר באוניברסיטאות מסתובבים בין הכיתות בארשת חשיבות בלתי ניתנת לחיאור, כאשר היחס אליהם הינו אותו יחס שאנו רגילים להעניק להבדיל אא"ה לדמויות ההוד המוכרות לנו מעולם התורה והיכלי החסידות. התייחסות זו איננה נחלתו הבלעדית של הפרופסור והמרצה, אלא היא מקרינה באופן חזק מאד על התלמידים בעצמם. במוסדות האקדמיה ישנה הערכה עצומה לכל מה שקשור לתעודות ולתארים אקדמיים. אדם שאינו מכיר את אותה מערכת, מתקשה לתאר לעצמו את העוצמה האדירה וההערכה הבלתי נתפסת לקריירה האקדמאית.

27.13x33.77	4/4	עמוד 53	המודיע - חוספת	04/12/2020	75375501-3
ות לאומית בטכניון ד"ר ראובן גל - בהקשר למוסד נאמ - 85300					

הצהרותיהם מעוררות התימהון, על כך שחומר הלימודים הבעייתי והכפרי יכול מצידם להימסר על ידי מרצים חילוניים לציבור חרדי, כל עוד זמני הבחינות לא יצאו בשבתות ובמועדי ישראל, והכשרות במטבח המוסד תהיה מן המשובחות.

באחת הפגישות של 'הפורום להשכלה גבוהה' הזכיר אחד הנוכחים בתוך דבריו את הביטוי "המסגרות המיוחדות לחרדים". למשמע הדברים נזעקה מנהלת 'המכללה החרדית ירושלים' והכריזה בנחרצות: "אין שום תוכנית שמוכנה במיוחד בשביל הציבור החרדי. התוכניות זהות למגוון הכללי. וזה רק ההפרדה בין גברים לנשים".

בהזדמנות אחרת התייחסה לתאוריה כפרנית ידועה בענין בריאת העולם, שאין כאן המקום לפרטה, המוזכרת פעמים רבות בתכני הלימוד של מסגרות אלה: "אנחנו מלמדים עבודה סוציאלית, פסיכולוגיה, ואני בכונה מציינת את הדברים האלה בפני אנשים שחושבים שזה טוב שהחרדים ילמדו בהשכלה הגבוהה, ולא חושבים מה עושה לחרדים ללמוד תכנים שלגמרי זרים להם, ולא אחת גם פוגעים בהם.

"אם אני צריכה במדעי המעבדה הרפואית ללמד... אנחנו מחפשים את הפתרונות ואנחנו מוצאים... יש לנו רב

ההנאה השיווקית הגדולה ביותר

משום מה, נוצרה בציבור תפיסה מסוימת, כביכול ישנם שני סוגים שונים של אקדמיה. יש אקדמיה אחת, האקדמיה הרגילה, הפונה לציבור החילוני, ומצד שני ישנה אקדמיה אחרת, שונה. 'אקדמיה לחרדים'. האקדמיה הזו מתנהלת בצורה אחרת, עם חומר לימודים אחר, בצורה המתאימה את עצמה לציבור החרדי.

התפיסה הציבורית הזאת לא באה מעצמה. היא טופחה ונפוצה שוב ושוב על ידי אין ספור דרכי פרסום ותעמולה, באופן שנועד ליצור מיתוס זה בדרכים רבות ומגוונות.

למעשה, נדיר למצוא תחום שבו קיימת ההנאה שיווקית כל כך גסה וחסרת כל בסיס. לדיבורים הגבוהים על 'פיקוח רבני' או התאמה לאוכלוסיה חרדית, אין בסיס אמיתי. ההתאמה החיצונית עבור הציבור החרדי, היא התאמה שמתחילה ומסתיימת בנושאים צרדיים, שאינם נוגעים לעצם חומר הלימודים ואופי המרצים, כמו הפרדה בין גברים לנשים, כשרות הקפיטוריה, וכדומה.

מציאות זו קיימת הן במסלולי המח"רים (מח"ר - מסגרת חרדית) והן במוסדות הפילטפורמות (- הגדרה מכובסת נוספת של מוסדות להשכלה גבוהה עבור הציבור

כמעט בלתי אפשרי, שאדם יכנס לתוך מוסד אקדמאי, ולא ידבק בו משהו מאותה רוח הערכה והערצה לטיפוס בסולם הדרגות האקדמי.

באופן נורמלי, אדם שנכנס למסלול של לימודי אקדמיה, נשאב כולו לתוך אותה אוירה חזקה, ומצטרף כולו למרדף הענק אחר כל פיסת תואר נכסף. בדיוק כמו אדם ששוהה כמה שנים בתוך בנין היוול סטריט בניו יורק, בתוך שיא השיאים של רדיפת הממון וההון, האם אדם כזה יוכל להישאר אדיש למירוץ העצום הנערך סביבו? האם הוא יוכל להישאר שם עם עולם הערכים בו הוא גדל והתחנך? כך גם ביחס למושגי האקדמיה. בתוך מוסדות האקדמיה שוררת רוח עצומה של סגידה חזקה לכל מושגי וערכי האקדמיה.

ערכים ותרבות

האקדמיה איננה מכילה בתוכה רק לימודים יבשים של נתונים ומספרים. ממש לא. לאקדמיה יש גם כן דבר שנקרא 'ערכי האקדמיה'. לאקדמיה יש ערכים, דעות, השקפות עולם. המרצה באוניברסיטה רואה כחלק מתפקידו להנחיל לתלמידיו גם את השקפותיו השונות, התואמות בדרך כלל את הרוח הנושבת במוסדות האקדמיה.

האקדמיה היא גם סוג של תרבות, והדברים ידועים ומוכרים היטב בעולם כולו. אנשי האקדמיה מהווים עולם תרבותי בפני עצמו, השונה מאד מעולמו של החילוני הפשוט מהרחוב. מאד קל לזהות סטודנט או מרצה באוניברסיטה, ביחס לסתם אנשי העולם. לאנשי האקדמיה יש תרבות אחרת, שפה אחרת, וצורת חשיבה שונה.

חשוב להבין כי האקדמיה איננה מגדירה את עצמה כלימודי מקצועי בשום פנים ואופן. אדם שלומד משפטים איננו לומד את 'מקצוע עריכת הדין', או להיות עורך דין, אלא הוא לומד את 'חכמת המשפטים'. לא מדובר בשוני הגדרות רשמיים, אלא בהבדלים בעלי ביטוי מעשי. כאשר אדם לומד רפואה, הוא לומד מושגים רבים שאינם קשורים כלל וכלל למה שנערך להשכלתו המקצועית והמעשית. חלק גדול ממערכת הלימודים מיוחדת ללמידה שאיננה מובילה לשום תועלת מעשית ישירה, אלא להרחבת אופקים כללית.

אחד המאפיינים הבולטים ביותר של האקדמיה הינה החילוניות המוצהרת של מוסדות האקדמיה. הרחוב החילוני המצוי, הוא לא לגמרי חילוני. אדם חילוני מן השוק חי בתוך עולם של סלט תרבותי עצום ומגוון. בתוך הסלט המשונה הזה יש הכל, קצת מסורת, קצת דת, קצת ציונות, ימין, שמאל, אפיקורסות רח"ל לצד שמירה על יום כיפור, סעודת שבת לצד כדורגל, ועוד מכל הבא ליד.

האקדמיה לעומת זאת, הינה מקום שבו החילוניות המוצהרת והמחוצפת ביותר שולטת ביד רמה. חילוניות זו מעוגנת היטב בנורמות האקדמיות הבסיסיות ביותר, הנאכפות ביד חזקה על ידי המל"ג בכל מוסדות האקדמיה באשר הם. אחד העקרונות החשובים ביותר של האקדמיה קובע, כי לא ניתן בשום אופן 'להתאים' את האקדמיה לציבור מסוים. כל מוסד אקדמי באשר הוא מחויב ללמד בדיוק את אותם חומרי לימוד, באותה צורה ובאותו סגנון ועל ידי אותם מרצים מכל גווי הקשת, כמו כל מוסד אחר. זוהי בקווים כלליים ביותר, דמותה של האקדמיה הכללית, המתפרשת על פני העולם כולו, אשר מתדפקת בשנים האחרונות על פתחו של הציבור החרדי.

מים רבים זרמו בכל תחומי החיים, אבל דבר אחד לא השתנה ואולי אף התעצם, והוא: תחום האקדמיה, המנסה להדביק לעצמה את התואר 'חרדית'.

מטרת העל שלה - לסדוק את חומת היהדות בצורה, היתה ונותרה כמאז,

והשלוחים והמיישמים של המטרה, ממשיכים בפועלם כבתחילה, ומנסים שוב

ושוב, בשיטות שונות ומתוחכמות, לצוד נפשות תמימות אל מחוזות אלה

ולשרוף בתוכם את כל ערכי היהדות עליהם חונכו

במכללה ויש לנו רבנית במכללה, ואנחנו בדרך כלל מתיעצים איך ללמד, בשביל לפגוע מה שפחות ברגשות של הציבור. אבל כשמלמדים פסיכולוגיה, נו, תעזרו לי, תגידו לי אתם, איך אני אלמד פסיכולוגיה שונה ובכל זאת לא אפגע ברגשות של כל החרדים שלומדים אצלי?" במילים אלה היא מודה למעשה באופן רשמי וגלוי, כי באותו 'מוסד חרדי' כביכול, הנמצא תחת חסותה, נלמדים לימודי כפירה ואפיקורסות רשמיים, ללא כחל ושרק, וללא כל אפשרות לצנזר חומרים אלה ולו באופן השטחי והמינימלי ביותר.

ציטוט חמור במיוחד, נחשף בדבריו של מנהל המכללה בירושלים ומייסד הקמפוס באשקלון, במהלך ראיון: "מטבע הדברים, כשלומדים פסיכולוגיה, כשלומדים עבודה סוציאלית, יש כאן 'חסם'. מלמדים על... מלמדים על תכנים מאוד גימתיים... ויש פה אינטרס משותף שלא לפגוע כמלוא גימתי בתכנים. המוסדות האקדמיים לא מוכנים לזה, אבל גם אנחנו כחרדים לא רוצים שהתוכן שסטודנט חרדי נחשף אליו יהיה שונה ממה שסטודנט כפ"י נחשף אליו, כי אז באופן אוטומטי הערך של התואר והרמה תדיינה נמוכות יותר..."

(המשך - א"ה בשבוע הבא.)

החרדי), שגם הן למעשה אינן יותר מאשר מסגרת חיצונית המארכת בתוכה את תוכניות הלימודים של המוסדות החילוניים הרגילים. הצוות החרדי מכין את המבנה והציד, מארגן את התלמידים ועורך מסעות שיווקיים, ואילו תכני הלימודים עצמם נמסרים על ידי הגופים החילוניים והמרצים מטעמם, ללא כל יכולת השפעה של הצוות החרדי העוסק בפן התפעולי של המקום.

למעשה, אותה מסגרת יעודית לחרדים, אינה שונה כלל מאחתה החילונית. היא נושאת אופי אוניברסיטאי מובהק, היא עומדת תחת הנהלה ושליטה מוחלטת של 'מוסד האב' והינה אף זהה לחלוטין למוסדות להשכלה הגבוהה החילוניים הן מבחינת חומר הלימודים הבעייתי, שלא שונה אפילו במלה אחת, והן מבחינת סגל ההוראה, שהינו ברובו המוחלט חילוני-אקדמאי.

חומרי לימוד רגילים ושונים

במהלך ראיונות שונים שניתנו במהלך השנים בתקשורת, הודו מפעילי מוסדות האקדמיה החרדיים שוב ושוב, כי חומר הלימודים במוסדות אלה אינו יכול להיות שונה בכי הוא זה, מהחומר המקובל בכל אוניברסיטה אחרת. בראיונות אלה חזרו אותם אישים שוב ושוב על